

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 9. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 224/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. Atzīt Ministru kabineta 2020. gada 6. novembra rīkojuma Nr. 655 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – Rīkojums) 5.13.2.2. apakšpunktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 93., 110., 111. un 112. pantam, skatot tos kopsakarā ar Satversmes ievada piektās rindkopas trešo teikumu;

1.2. izskatīt lietu steidzamības kārtībā;

1.3. publiski neizpaust Pieteikuma iesniedzēja datus.

2. Rīkojuma 5.13.2.2. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020. gada 6. decembrim) noteic, ka ārkārtējās situācijas laikā ir jāpārtrauc mācību procesa norise

klātienē visās izglītības iestādēs un jānodrošina mācības attālināti, izņemot vispārējās izglītības programmas apguvi no 1. līdz 6. klasei (tai skaitā starptautiskās izglītības programmas apguvi attiecīgajām klasēm atbilstošā izglītojamo vecuma grupā).

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 1. panta pirmo daļu Satversmes tiesa tai noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu un citu normatīvo aktu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar šo likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas kompetence izsmeļoši noteikta Satversmes 85. pantā un Satversmes tiesas likuma 16. pantā (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 20. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008 25 03 8.1. punktu*). Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1., 2., 3. un 6. punktam un 17. panta pirmās daļas 11. punktam uz privātpersonas iesniegta pieteikuma pamata Satversmes tiesa izskata lietas tikai par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

4.1. Normatīvs akts ir tiesību akts, kas satur tiesību normas – abstraktus vispārēji saistošus uzvedības priekšrakstus, kas attiecas uz nenoteiktu personu loku un ir piemērojami vairākkārt. Ārējie normatīvie akti ir saistoši abstraktam personu lokam, ar tiem tiek regulētas tiesiskās attiecības, piemēram, starp publisko tiesību subjektu no vienas puses un privātpersonu no otras puses vai arī privātpersonu savstarpējās tiesiskās attiecības. Savukārt administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod

publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Atsevišķos gadījumos iestāde var izdot arī vispārīgos administratīvos aktus, kuri ir vērsti uz individuāli nenoteiktu, bet tādu personu loku, kuras atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos (Administratīvā procesa likuma 1. panta trešās daļas 1. un 2. teikums).

Administratīvais akts atšķirībā no normatīvā akta nerada jaunas tiesību normas. Vispārīgais administratīvais akts iedzīvina normatīvo aktu vai tiesību normu konkrētos apstākļos (*sk., Satversmes tiesas 2018. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-07-05 15.2. punktu*).

4.2. Rīkojums pieņemts, pamatojoties uz Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkta „e” apakšpunktu, likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” 4. pantu, 5. panta pirmo daļu un 6. panta pirmās daļas 1. punktu un otro daļu, 7. panta 1. punktu un 8. pantu, kā arī Epidemioloģiskās drošības likuma 3. panta otro daļu. Tāpat Rīkojums pieņemts, lai samazinātu atkārtotu Covid-19 infekcijas izplatību Latvijā līdz kontrolējamai robežai, vienlaikus nodrošinot svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību.

Likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” 4., 5., 6. un 7. pants nosaka Ministru kabineta tiesības pieņemt lēmumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu un šā lēmuma pieņemšanas kārtību. Savukārt šā likuma 8. pants paredz Ministru kabineta tiesības, izsludinot ārkārtējo situāciju, noteikt dažādus ierobežojumus. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkta „e” apakšpunkts noteic, ka par bioloģisku dabas katastrofu citstarp ir uzskatāmas epidēmijas, bet Epidemioloģiskās drošības likuma 3. panta otrā daļa paredz Ministru kabineta tiesības noteikt epidemioloģiskās drošības pasākumus atsevišķu infekcijas slimību izplatības ierobežošanai.

Saskaņā ar Rīkojuma 5.13.2.2. apakšpunktu ārkārtējās situācijas laikā vispārējās izglītības programmas no 1. līdz 6. klasei tiek īstenotas klātienē izglītības iestādē. Proti, mācību process 1.-6. klasei noris klātienē izglītības iestādē, un skolēniem, kas mācās šajās klasēs, ir jāapmeklē izglītības iestāde.

Rīkojuma 5.13.2.2. apakšpunkts ir spēkā tikai Covid-19 dēļ noteiktās ārkārtējās situācijas laikā. Tajā noteiktais ir daļa no pasākumu kopuma, ko Ministru kabinets

noteica, izsludinot ārkārtējo situāciju valstī. Ar minēto noteikumu Ministru kabinets ir paredzējis, kādā veidā attiecībā uz izglītības procesa organizēšanu faktiski tiek iedzīvināts, Covid-19 apdraudējuma dēļ, izsludinātais ārkārtējais stāvoklis. Citiem vārdiem sakot, ar Rīkojuma 5.13.2.2. apakšpunktu sekas (ārkārtējais stāvoklis) tiek individualizētas uz konkrētu gadījumu (mācību procesa organizēšana) un personām, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos (skolēni, kas mācās vispārējās izglītības programmas 1.-6. klasē).

Ņemot vērā minēto, Rīkojuma 5.13.2.2. apakšpunktā ir ietverts vispārīgais administratīvais akts. Likuma "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 20. panta pirmā daļa noteic, ka ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa laikā izdotos administratīvos aktus vai amatpersonu faktisko rīcību apstrīd, pārsūdz un izskata Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 121. panta pirmo daļu kontroli pār vispārīgā administratīvā akta atbilstību tiesību normām īsteno administratīvā tiesa.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums atzīt Rīkojuma 5.13.2.2. apakšpunktu par neatbilstošu Satversmei nav piekrišgs Satversmes tiesai.

5. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Savukārt attiecībā uz šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādīto lūgumu kolēģija vērš Pieteikuma iesniedzēja uzmanību uz to, ka saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 28.³ pantu pieteikums, pēc kura izskatīšanas pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt lietu, ir ierobežotas pieejamības informācija. Lēmums par atteikšanos ierosināt lietu var tikt publicēts Satversmes tiesas mājaslapā, aizklājot fizisku personu identificējošus datus. Tādējādi konkrētajā gadījumā nav nepieciešams papildus noteikt ierobežotu pieejamību Pieteikuma iesniedzēja identificējošajai informācijai. Līdz ar to arī minētais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 224/2020).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. un 1.3. apakšpunktā norādītos lūgumus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova